



**LIETUVOS RESPUBLIKOS  
AKADEMINĖS ETIKOS IR PROCEDŪRŲ KONTROLIERIUS**

**SPRENDIMAS  
DĖL D. Š. 2016 M. BALANDŽIO 11 D. SKUNDO**

2016 m. liepos 7 d. Nr. SP-15

Vilnius

Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolierius (toliau – Kontrolierius), vadovaudamasis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 18 straipsnio 1 dalimi ir Lietuvos Respublikos Seimo 2011 m. rugsėjo 15 d. nutarimu Nr. XI-1583 „Dėl Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos įsteigimo ir Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos nuostatų patvirtinimo“ patvirtintų Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos nuostatų 13 punkto 1 papunkčiu, išnagrinėjęs Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnyboje (toliau – Tarnyba) 2016 m. balandžio 11 d. gautą D. Š. (toliau – pareiškėjas<sup>1</sup>) skundą bei pateiktą medžiagą dėl Vytauto Didžiojo universiteto (toliau – VDU) doc. dr. D. A.<sup>2</sup> veiksmų, kaip galimai pažeidžiančių akademinę etiką,

**n u s t a t ė:**

Pareiškėjas skunde nurodė, kad VDU doc. dr. D. A. veiksmai pažeidžia akademinę etiką: 1) reikalaujama pašalinti iš Lietuvių kalbos instituto (LKI) tinklalapio medžiagą, susijusią su projektu, prasidėjus projekto ekspertiniam vertinimui ir 2) D. A. kaip ekspertas galimai pateikė neetišką [projekto]<sup>3</sup> vertinimą, kuriame reikalaujama bendradarbiauti su VDU Kompiuterinės lingvistikos centru. Antras skundžiamas objektas – Lietuvos mokslo tarybos veiksmai (toliau – LMT): 1) „ekspertų išvadose nuolat keliami reikalavimai bendradarbiauti su Vytauto Didžiojo universiteto

---

<sup>1</sup> Kontrolieriaus sprendimo tekste „pareiškėjas“ apibendrintai, nesiejant su pareiškėjo lytimi, vadinamas vyriškosios giminės daiktavardžiu.

<sup>2</sup> Vardas ir pavardė yra žinomi Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriui.

<sup>3</sup> Laužtiniuose skliaustuose pateikta informacija mūsų.

kompiuterinės lingvistikos centru, <...>“; 2) skiriamas ekspertas iš konkuruojančios institucijos – interesų konfliktas; 3) projektą vertina vienas ekspertas.

Skunde prašoma: 1) „duoti projekto aprašymą, <...> straipsnį <...>, neutralios institucijos (pvz., Klaipėdos universiteto) lituanistams, kad jie parašytų savo nuomonę, ar toks projektas tikrai nefinansuotinas ir Lietuvai nereikalingas. Ar tikrai užtenka to, kas padaryta VDU, t. y. duomenų bazės, kuri teikia kartais netgi klaidinančią informaciją“; 2) panaikinti neigiamą projekto LIP-16111 įvertinimą, kad būtų skirtas finansavimas šiam projektui.“

2016 m. balandžio 14 d. (rašto Nr. S-187) Tarnyba kreipėsi į LMT dėl VDU doc. dr. D. A. dalyvavimo ekspertinėje veikloje vertinant finansuojamus mokslinius projektus LMT. Atsižvelgiant į tai, kad atsakymas iš LMT iki numatytos datos nebuvo gautas, Tarnyba 2016 m. gegužės 11 d. (rašto Nr. S-210) kreipėsi į LMT dėl pakartotinio informacijos pateikimo apie minėto asmens dalyvavimą ekspertinėje veikloje patvirtinančių dokumentų.

2016 m. gegužės 12 d. (rašto Nr. G-372) LMT informavo, kad D. A. „<...> nėra LMT <...> [ekspertas] ir nėra [vertinęs] Tarybos administruojamų veiklų mokslinių tyrimų projektų konkursams pateiktų paraiškų.“

Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolierius (toliau – Kontrolierius), išnagrinėjęs skundo aplinkybes, galėjo įvertinti galimus akademinės etikos pažeidimus, tačiau Kontrolierius nėra įgaliotas vertinti Lietuvos mokslo tarybos veiklos, susijusios su ekspertiniu projektų vertinimu. Taip pat Kontrolierius nėra kompetentingas vertinti projekto turinio.

2016 m. sausio 15 d. D. A. kreipėsi į pareiškėją dėl projekto svetainėje esamos informacijos (laiškas išsiųstas iš oficialaus elektroninio pašto). Laiške buvo prašoma pateikti aiškią faktologinę informaciją dėl pasikeitusios situacijos, išdėstyti argumentai. Elektroniniame laiške teigiama, kad „<...> esu [įpareigotas] informuoti Jus apie viešojoje erdvėje <...> Jūsų paskelbtą neteisingą ir visuomenę klaidinančią informaciją <...>“ „Minėtoje interneto svetainėje <...>, [svarstydamas] „Dabartinę padėtį“, Jūs: 1) apibendrinatė ne dabartinę padėtį, o buvusią iki 2015 m. balandžio 30 d., ir pateikiatė neteisingą informaciją apie Vytauto Didžiojo universiteto (toliau – VDU) iki minėtos datos teiktas viešąsias paslaugas ir jų kokybę <...>; 2) neatsižvelgiate į esminius kalbos technologijų lietuvių kalbai pokyčius po 2015 m. balandžio 30 d., kai vartotojams lietuvių kalbos elektroniniuose vartuose [www.rastija.lt](http://www.rastija.lt), elektroninės valdžios vartuose [www.epaslaugos.lt](http://www.epaslaugos.lt) ir projekto svetainėje [www.semantika.lt](http://www.semantika.lt) buvo atvertos Vytauto Didžiojo universiteto įgyvendinto projekto SemantikaLT metu sukurtos kalbos technologijų viešosios paslaugos; 3) neatsižvelgiate į tai, kad, siekiant ekonomišką ir taupaus Lietuvos biudžeto ir Europos struktūrinių fondų lėšų naudojimo, programos „Lietuvių kalba informacinei visuomenei“ įgyvendintiems projektams buvo keliamas reikalavimas

leisti Projekto metu sukurtus rezultatus <...> laisvai ir nemokamai naudoti tretiesiems asmenims, siekiant toliau vystyti šiuos rezultatus ir (arba) pritaikyti juos naujų elektroninių sprendimų ir elektroninių paslaugų kūrimui. Tuo siekiant, kad pasiekti rezultatai nebūtų dubliuojami (gaunami iš naujo), o jau sukurti būtų toliau vystomi ir pritaikomi. Centrinės projektų valdymo agentūros ekspertai nustatė ir patvirtino, kad Vytauto Didžiojo universitetas šį reikalavimą įvykdė tinkamai.“

D. A. elektroniniame laiške pateikė pareiškėjo projekto tinklalapyje esančią klaidinančią informaciją, kurią buvo paprašyta ištaisyti: 1) „<...> pateikiama neteisinga informacija apie vieną iš VDU teikiamų viešųjų paslaugų ir nurodote neteisingą jos internetinį adresą. VDU niekada neteikė „morfologijos analizatoriaus“ paslaugos. Teikiama paslauga yra „morfologijos anotatorius“ <...>“; 2) „<...> taip pat pateikiate neteisingą informaciją apie VDU teikiamą viešąją paslaugą ir nurodote neteisingą jos internetinį adresą. Paslauga vadinasi ne „Abėcėlinis lietuvių kalbos morfemikos žodynas (kaip nurodote Jūs), o „Lietuvių kalbos morfemikos duomenų bazė“. <...> Taip pat pateikiamas neteisingas paslaugos vartotojo paslaugos sąsajos vaizdas ir paslaugos teikiamų duomenų atvaizdavimas“; 3) „išsami informacija apie lietuvių kalbos žodžių gramatinius požymius jau yra sukaupta projekte SemantikaLT realizuotuose morfologijos ir sintaksės analizuose ir su jais susijusiuose kalbos ištekliuose“; 4) „kadangi kitų pavyzdžių nepateikiate (tik VDU atvejį), suprantame, kad apie mus pateikiate neteisingą informaciją, kad morfemikos „...pavaizdavimas gali būti traktuojamas ne tik kaip nedaug tesuteikiantis naudingos informacijos, bet kartais netgi kaip nurodantis klaidinančius duomenis...“. Morfeminė duomenų bazė buvo kuriama 2010-2011 m. Lietuvos mokslo tarybos Nacionalinės lituanistikos plėtros 2009-2015 m. programos projekte. Projekto rezultatus ekspertai patvirtino laikydami juos tinkamais. Todėl arba VDU atvejis turi būti išimtas, kaip neteisingas pavyzdys, arba turi būti pateikta mokslinė analizė, parodanti, kurie paslaugos rezultatai yra klaidinantys“; 5) „SemantikaLT paslaugomis gramatinė informacija plačiau visuomenei yra pateikiama ne kodų, o suprantama, naudingą informaciją suteikiančia forma. <...> Todėl Jūsų teiginys, jog iki šiol viskas pateikiama tik kalbos technologijų profesionalams suprantama kalba, yra neteisingas“; 6) „SemantikaLT elektroniniuose lietuvių kalbos vartuose teikiamos teksto analizės ir taisymo paslaugos vartotojui pateikiamos ne tik drauge su gramatine informacija apie žodį, bet ir papildoma informacija apie tą žodį iš Bendrosios lietuvių kalbos ontologijos. Ši ontologija sukurta SemantikaLT projekto metu ir yra WordNet lietuvių kalbai variantas <...>. Todėl su žodynais siejama informacija jau skelbiama. Atkreiptinas dėmesys, kad yra galimybė pildyti sąsajomis su kitais žodynais.“

D. A. elektroninis laiškas, adresuotas pareiškėjui, vėliau buvo persiųstas ir LKI direktorei. Suderinus keičiamą faktologinę informaciją, ši buvo patobulinta projekto tinklalapyje.

2016 m. balandžio 14 d. (rašto Nr. S-188) Tarnyba kreipėsi į VDU doc. dr. D. A. prašydama atvykti ir paaiškinti aplinkybes, susijusias su skundu.

2016 m. balandžio 18 d. Tarnyboje įvyko susitikimas su D. A. dėl skundo aplinkybių. D. A. patvirtino, kad nėra buvęs LMT ekspertu. Taip pat paaiškino, kad įvertinęs netinkamai pateiktą informaciją, kreipėsi į projekto vadovą dėl medžiagos pakoregavimo.

2016 m. balandžio 25 d. (rašto Nr. G-354) D. A. pateikė paaiškinimą ir pridėjo dokumentus, iš kurių matyti, kad 2016 m. sausio 20 d. LKI direktorei buvo nusiųstas toks pat laiškas kaip ir pareiškėjui: „Netrukus po to dr. D. Š. elektroniniu laišku mane informavo, kad Lietuvių kalbos direktorė mano laišką gavo ir liepė su manimi suderinti keitimų apimtį. Neteisinga faktologinė informacija Svetainėje buvo pakeista <...>. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad visas neteisingos faktologinės informacijos keitimas Svetainėje vyko kolegiškoje atmosferoje, laikantis teisėtumo ir etikos normų bei gerbiant dr. [D. Š.] mokslinę nuomonę.“

2016 m. balandžio 14 d. (rašto Nr. S-186) Tarnyba paprašė pareiškėjo pateikti paaiškinimą, kokie yra bendradarbiavimo ryšiai su doc. dr. D. A., t. y. bendro projekto vykdytojais, tiesioginiai kolegos ar kt.

Pareiškėjas 2016 m. balandžio 15 d. (rašto Nr. G-329) atsakė: „[Gavęs] iš [jo] laišką, su reikalavimu išimti mano įkeltą medžiagą iš interneto, pirmą kartą sužinojau apie [jį]. Iki tol mes pažįstami nebuvome ir aš apie [jį] nieko nežinojau. Mūsų susitikimo, skirto aptarti laiške keliamas problemas, pirmą kartą [jį] pamačiau.“

Pareiškėjas 2016 m. birželio 13 d. (rašto Nr. G-398) papildė skundo medžiagą: „2016-06-02 gavau pranešimą, kad publikuotas VDU Kompiuterinės lingvistikos centro atsiliepimas apie mano straipsnį<sup>4</sup> <...>“ VDU Kompiuterinės lingvistikos centras teigia, kad D. Š. straipsnyje yra pateiktos neteisingos nuorodos: „Straipsnyje pateikta klaidinga minėtos programos nuoroda, t. y. <http://donelaitis.vdu.lt/NLP/nlp.php>. Viesiems interneto vartotojams prieinama programa yra pateikta čia: <http://tekstynas.vdu.lt/page.xhtml?id=morphological-annotator>.“

2016 m. birželio 16 d. (rašto Nr. S-253) Tarnyba kreipėsi į VDU Kompiuterinės lingvistikos centrą dėl šių dviejų nuorodų skirtumo paaiškinimo.

2016 m. birželio 23 d. (rašto Nr. G-407) VDU Kompiuterinės lingvistikos centras atsakė, kad „nuoroda <http://donelaitis.vdu.lt/NLP/nlp.php> yra PHP programavimo kalba parašyto anstato (angl. wrapper) morfologijos anotatoriui internetinis adresas, kuris randasi darbiniam serverio kataloge <http://donelaitis.vdu.lt/NLP/>. Antstatas nėra viešai skelbiama KLC paslauga, jis skirtas vidiniam vartojimui techniniais tikslais (KLC darbuotojams ir technikams)“, o „internetu nuoroda <http://tekstynas.vdu.lt/page.xhtml?id=morphological-annotator> yra Kompiuterinės lingvistikos

<sup>4</sup> Minimas straipsnis yra pridėtas prie skundo medžiagos, susijęs su projekto tinklalapyje pateikta informacija.

centro naujoje svetainės versijoje visiems norintiems laisvai ir nemokamai teikiamos viešosios teksto morfologinio anotavimo paslaugos internetinis adresas.“

*Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad D. A. veiksmai, kreipiantis į projekto vadovą dėl klaidingos informacijos ištaisymo projekto tinklalapyje, nėra pažeidžiantys akademinę etiką.*

Kontrolierius, įvertinęs pareiškėjo, VDU doc. dr. D. A. ir LMT pateiktą informaciją bei ją patvirtinančius dokumentus ir teisinį reglamentavimą, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 18 straipsnio 12 dalies 9 punktu:

### **n u s p r e n d ė:**

pripažinti pareiškėjo skundą nepagrįstu.

Kontrolieriaus sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Akademinės etikos ir procedūrų kontrolierius

Vigilijus Sadauskas